

სახალხო ფურცელი

ართანუჯი, ძველი სატახტო ქალაქი ტაო-კლარჯეთის ბაგრატიონებისა.

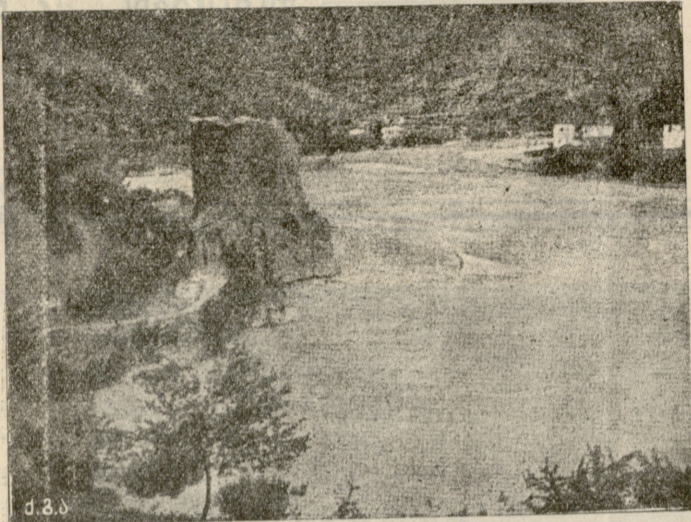
ბ უ რ უ ს ი

პიესა სამ მოქმედებად.

ბაბო. (სურათს დაინახავს. გაოცებით) ჩემი სურათი?
დათა. რად გაიკვირე? ეს სურათი ჩემი, კაბინეტისათვის შე-
 ვუკვეთე. როცა მარტო ვიქნები და შრომისაგან დავიქანცები მი-
 ვაპყრობ თვალებს შენს სურათს და ოცნების მორევში შევცურავ-
 თ, რა კარგია, ოცნება. იქ არ არსებობს აკრძალული და ნება-
 დართული, იქ ყველაფერი ჩვენს სურვილს ემორჩილება.
ბაბო. ო, დავით, თქვენ უცნაური კაცი ხართ, მეშინიან თქვენი
დათა. რას ნიშნავს, ბაბო, შენი შიში?
ბაბო. გამიშვი, დავით, მე წასვლა მინდა. მე პლატონს წავყვე-
 ბი სოფელში აქ მოცდა არ მინდა.
დათა. ო, როგორ შეიძლება, ბაბო, როგორ შეიძლება. თუ არ
 გინდა, რომ შენი სურათი ჩემს ოთახში იყოს, ეხლავე ვეჭყვი შენს
 საწოლ ოთახში გაიტანონ.
ბაბო. არა, დავით, მაგრამ...
დათა. ა, მიხედი, ჩემს პატარა გოგონას ჰგონია, თითქოს ეს
 თეკლესათვის არ იქნება სასიამოვნო, შენ გგონია, რომ ცოლი ხში-
 რად იქვიანობს თავის ქმარზე... ჰმ! ჰმ! რა სისულელეა! ჩემზე და
 ბაბიკოზე იქვიანობა?!.. არა, ბაბიკო, ეგ არ უნდა მოგსვლოდა ფექ-
 რად...

ბაბო. რომელ იქვიანობაზე ლაპარაკობ, დავით? (მიუხედავად)
 თქვენ სტყუით, თქვენ ჩემში დას არ გულისხმობთ! (შიშით.) დავით!
 დავით!
დათა. (დარცხენილია) ჰმ! ჰმ! არა!.. რა ვთქვი!.. სულ არ ვი-
 ცი, რას ვამბობ. ხომ ხედავ, ბაბო, როგორ იმოქმედა ჩემზე შენმა
 მუსიკამ. (ხმას უმაღლებს) აკი გითხარი, მანაირ ჰანგს ნულარ გა-
 მაგონებ. გონებას მირყევს შენი მუსიკა. სისხლს მიმღვრევენ შენი
 თვალები (იზნევა. კვლავ მოუფიქრებლად ლაპარაკობს) გასწი, მო-
 მაშორე ეგ თვალები! ნუ მიცქერი! არ მსურს გიცქირო, არ მინდა
 ეგ გული დასერილი იყოს და რაღაც სულელური, გიჟური აზრები
 მომდიოდეს თავში, (კუთხეში ჯდება და თავს ჩაჰკიდებს). ო, ღმერ-
 თო, რა მემართება!
ბაბო. (მიუახლოვდება დათას) დავით, დაწყნარდი, ღმერთო
 ჩემო, რა ამბავია!
დათა. (ხელებს დაუქერს) ჩემო გოგონა, ხომ გესმის ჩემი ტან-
 ჯვის მიზეზი! აკი მიხვდი! ხომ მიხვდი? ოჰ! გესლიანი გველი ჩამე-
 ბულა ამ გულში და ვკარგავ მოთმინებას, ვკარგავ! აღარ ძალმიძს,
 აღარ ძალმიძს, ბაბო! (უცებ ხელებზე კოცნას დაუწყებს გაშმაგებით,
 გაგიჟებით).
ბაბო. გამიშვით, დავით! (ხელები უნდა გამოსხლიტოს).
დათა. (არ უშვებს და ისევ გაშმაგებით ჰკოცნის ბაბოს ხე-
 ლებს) ო, ეს ხელები! (ბაბოს თვალეში მიაშტერდება) ო, ეს თვა-
 ლები! (თავდავიწყებით) ბაბო!
ბაბო. (ლამობს თავი დაახწიოს) მეშინიან თქვენი, დავით, მე
 თქვენი მეშინიან! უცნაური და გაუგებარი ხართ თქვენ დღეს, არ
 მინდა, რომ ჩემს ხელებს ჰკოცნიდეთ! იცით, არ მინდა!

*) იხ. სურათებიანი დამატება № 50.

მდ. კოროხი.

სოფ. ბორჩხა (ბათუმის ოლქი).

დათა. (ხელებს გაუშვებს. ცდილობს დამწყნარდეს და გონს მოვიდეს).

თეკლე. (შემოდის. კარებში შეჩერდება და თავს იჭერს) ა, ბაბო, შენ სახლში ხარ? (კარებს გამოსცილდება).

ბაბო. (თვალეები უცრემლიანდება და საჩქაროდ გადის).

(შემოდის პლატონი და ნესტორი).

პლატონ. ჩვენი დავითი სულ წიგნებს ჩასჩერებია. რა ამბავია, შვილო! წიგნები და წიგნები,—მეტი აღარაფერი გახსოვს.

ნესტორ. ო, უკეთესი რა იქნება, მამა.

პლატონ. კი, შვილო, მე რომ ეს არ მესმოდეს, არც სწავლას მოგცემდით, მაგრამ მართო წიგნებმა რომ გადაგიყოლიოს, არც იგი ვარგა. გამიგონია, შვილო, რომ წიგნებისგან ბევრმა ჭკუა დაჰკარგაო.

ნესტორ. არა, მამილო, ვინც ჭკუა დაჰკარგა, იგი წიგნებამდისაც ვერ იქნებოდა ბედაურ ჭკუის პატრონი.

თეკლე. (რომელიც ბაბოს სურათს მისჩერებია) მამა, როგორ მოგწონთ ეს სურათი? რა მშვენიერი რამ არის! (გადის.) (პლატონი და ნესტორი სურათისაკენ მიბრუნდებიან).

ნესტორ. ოჰო! (გადის).

პლატონ. ჰმ! (ჯდება და დათას უცქერს).

დათა. რა ამბავია, რამ გაგაოცათ?

პლატონ. არაფერმა, შვილო...

დათა. იქნებ არ მოგწონთ, რომ ბაბოს სურათი შეეუყვებო? რა გაეწყობა.

პლატონ. დათა, მითხარი, შვილო, იცი თუ არა, რისთვის ჩამოვედი შენთან?

დათა. რა კითხვაა, მამა? განა შვილთან არ უნდა ჩამოსულიყავი?

პლატონ. დათა, შე და შენი დედა დამნაშავენი ვართ თეკლეს წინაშე. ბედნიერი ვარ, რომ ჩემს დავითს ასეთი ძვირფასი ცოლი შეურთავს; ვეცდები შემდეგ მაინც გავასწორო ჩემი შეცდომა თეკლეს წინაშე.

დათა. მოხარული და მადლობელი ვარ, მამა.

პლატონ. მაგრამ უნდა გამოგიტყდე, შვილო, რომ მართო ამისათვის არ ჩამოგსულვარ.

დათა. მამა, ჩემთვის აუტანელია ასეთი გამოურკვევლობა. თქვი ბარემ, რაც სათქმელი გაქვს.

პლატონ. ჩვენს ყურამდის მოაღწია, შვილო რომ...

დათა. ეჰ, მამა, მამა! შენ რომ შეგეძლოს ჩემი სულიერი ტანჯვის გაგება, არც მაგნაირ ლაპარაკს დამიწყებდი.

პლატონ. როგორ თუ ტანჯვა? რა ტანჯვა, დავით?! თუ გინდა, რომ უდროვო დროს სამარე გაუთხარო შენს მშობლებს, მაშინ როგორც გინდოდეს, ისე მოიქეცი. მაგრამ სანამ ჩვენ ცოცხალნი ვართ...

დათა. მამა, შენ იმის თქმა გინდა, რომ ბაბო აქ არ უნდა იყოს, არა?

პლატონ. ალბად ჭკუა დაეკარგე, ალბად შევიშალე. რა არის ბაბო? ვინ არის ბაბო? ან ერთი მითხარი, რად მოგიტანია ეს სურათი! რა უნდა ბაბოს სურათს შენს ოთახში? დავით, მოხუცებული და უსწავლელი კაცი ვარ, მაგრამ იმდენი მაინც კი გამეგება, რომ ასეთი საქციელი არ მოგიწონო.

დათა. (ხელს მოხვევს პლატონს და ამზიდებს) ნუ, მამა, ნუ! განა ჩემი სიკვდილი არ არის, რომ შენს თვალებზე ცრემლებსა ვხედავ. მართალი არის, მამა, რაღაც სისულელემ ვამიტაცა, მაგრამ გაძლევ პატიოსან სიტყვას, რომ პატიოსნად მოვიქცევი და არ დავტანჯავ არც მშობლებს და არც სხვებს.

პლატონ. (გულ-აჩვილებული) დავით, ჩემო საყვარელო შვილო! ჩვენს გვარში შემთხვევა არ ყოფილა, რომ ვაჟკაცს ცუდი რამე ჩადინოს. შთამომავლობით დაგვყოლია პატიოსნება კეთილ-შობილებსა და განა მე გულში გავივლებ, რომ ჩვენი ოჯახის და გვარის სიამაყე, ჩვენი დავითი სასაცილოდ გახდის ჩვენს გვარს და ოჯახს! არა, შვილო, არა!

დათა. როცა წახვალ, ბაბოც თან წაიყვანე.

პლატონ. (მხნეთ) მასე, შვილო. ხვალვე, ხვალვე წავალ და იმ გოგოსაც თან წაიყვან. სწორედ ეს არის ვაჟკაცობა, თორემ ისე ხომ ყველა სისხლში მყოფნი ვართ. რა ვუყოთ მერე... რა ვუყოთ.

ნესტორ. (შემოდის) ბაბო თავის ოთახში გულ-ამოსკვნილი ტირის. იქნებ, შენ იცოდე, დავით, რა არის მიზეზი?

პლატონ. რა ვუყოთ რომ ჯირის. აჰა, მივიღივარ და ის გოგოც თან მიმყავს. იქ თავის მშობლებთან აღარ იტრებს.

ნესტორ. ბაბო მიგყავს?

პლატონ. დიახ, დიახ, მიმყავს. ახირებული ხართ! ისეთ რამეს გაიკვირებთ, რაც სულაც არ არის გასაკვირველი. ბიჭო, ქალიშვილი მშობლებთან წავა, აბა რას იზამს! დაგელოცა, ღმერთო, სახელი!

ნესტორ. ო, ეს კარგია. მაშ ერთად წავალთ.

დათა. (მიჩერდება ნესტორს) ბაბოს არსად ვუშვებ. დიახ, დიახ, ბაბოს არსად გავუშვებ.

ნესტორ. ბაბო წავა, რადგან შენთან ყოფნა მას არა სურს.

დათა. ჩემთან ყოფნა?! ვინ გითხრა შენ ეს? ჩემთან ყოფნა ბაბოს არ სურს?! ეს შენი შეთხზილია ისე, როგორც სხვა ბევრი ჭორები.

ნესტორ. დავით, საზღვარს ნუ გადაუხვევ! ჭორები მე ჩემს დღეში არ შემიტხზია. ამის თქმა თვით საზიზღარი ჭორია: მე ის გითხარი, რაც ბაბომ აი ამ წამს გადმოცა.

დათა. რის შემდეგ გახდი შენ ბაბოს მესაიდუმლე?

ნესტორ. ეჰ, დავით, რა დროს მაგაზე ლაპარაკია! კითხვა, ჩემო უფროსო და პატივცემულო ძმაო, ისეთ რამეს შეეხება, რაც აღაშინებს მისი ხშირად ხდის მხეცად. მაგნაირ კითხვას მხოლოდ ძალა გადასწყვეტს. მე კი, ჩემო დავით, მაგ გრძნობის ერთს ნამცეცხაც ვერ დაგიტოვებ (გადის).

დათა. (ნესტორს დაედევნება. პლატონ წინ გადაუდგება).

პლატონ. დასწყევლოს ღმერთმა ჩემი გაჩენა. რას ვხედავ? შენ ლები გამოვზარდე, ვასწავლე ვითქვრე, ცხოვრებას შემატყობინებდი მეთქი. და აი, დაიხედეთ, ბედნიერებას მოცემის მაგივრად, ასე აჯობებ ხირებენ ჩემს ოჯახს და სასაცილოდ ხდიან ჩემს სიბერეს. არა, შენ

თეკლე. (იბნევა) ჰო, რა თქმა უნდა, მე ვცდები. უშენოდ ჩემი ცხოვრება ძალიან ძნელია, ძალიან ძნელი, მაგრამ...

დათა. კარგია, დამზვიდდი, თეკლე. ბაბო დღესვე მიჰყვება მამს. იგი აქ არ იცხოვრებს და არასოდესაც არ ჩამოვა ჩვენთან.

თეკლე. შენც დამზვიდდი, დავით... ჩვენც ეხლა გასწორებულნი ვართ... შეგიძლიან მეც მისაყვედურო ლალატი...

დათა. თეკლე, თუ მე სრულ ჭკუაზე ვარ, ვამტკიცებ, რომ შენ ჭკუაზე შეიშალე.

თეკლე ჩვენ ორივე სრულ ჭკუაზე ვართ.

დათა. რა გემართება, თეკლე, რა გემართება! ნუ თუ მართლა გსურს, რომ შევიშალო! (მიუახლოვდება, უნდა მიეაღეროს) თეკლე, შენ იხუმრე, მითხარი, რომ იხუმრე. არ მითხრა, არ გაიმეორო ის, რაც მითხარი.

თეკლე. ო, როგორ შეწუხდი, როგორ ავალეღვა ჩემმა ლალატმა! მაგრამ ლალატი ბევრნაირია და ეხლავე გეტყვი, რაში გამოიხატა ჩემი ლალატი. ერთს სადამოს, სწორედ იმ დროს, როცა პირველად შევაძინე შენი ბაბოთი გატაცება, ზღვის პირად ვიჯექი. ზღვა, როგორც ყოველთვის, იმ სადამოსაც იღუმალობით იყო მოცული და წარმტაც სინაზით ეალერსებოდა ქვიშიან კიდეს. ოცნებამ შორს გამიტაცა და სადღაც ზღვის თვალ-უწვდინელ სივრცეში შენი სახე წერტილივით მომჩვენა. თითქოს შევსტურე ზღვაში, მის ტალღებს გაშმაგებით შევებრძოლე და სისწრაფით იმ წერტილისაკენ გავექანე. ასეთ ოცნებაში რომ ვიყავი, უეცრად ფეხის ხმა მომესმა. გამოვერკვიე, უკან მივიხედე და კოტე დავინახე.

დათა. კოტე?!

თეკლე. ის ჩემთან ახლო დაჯდა და იმანაც ოცნებაზე დამიწყო ლაპარაკი. და წარმომიდგინა ისეთი სურათი, სადაც მე და ის მართოდ მარტონი ხომალდით ზღვის თვალ-უწვდინელ სივრცეში მივექანებოდით. იგი რომ ასე ოცნებობდა, მე ტანში ჟრუანტელმა დაშაიარა, ლოყები ამენტო და...

დათა. სთქვი ბარემ, ყველაფერი სთქვი!

თეკლე. ვიგრძენი, კოტეს რომ მაშინ ჩემთვის ხელები მოეხვია და გრძნობით ეკოცნა, საწინააღმდეგო არაფერი მექნებოდა.

(კოტა ხნით გამოურკვეველი სიჩუმეა).

დათა. და ეს იმ დროს, როცა ჩემზე ფიქრში იყავი და ოცნებით ჩემსკენ მოიღტვოდი...

თეკლე. სწორედ ეს არის სამწუხარო. სწორედ აქ არის რაღაც გამოურკვეველობა. მაგრამ, ეჰ, არაფერია, შენც ხომ გადამიხადე სამაგიერო, შენი საქციელითაც ხომ დამიმტკიცე, რომ ამ ცხოვრებაში მუდმივი არაფერია, და განსაკუთრებით მუდმივი არ არის სიყვარული, ოჯახურ ცხოვრებაზე დაფუძნებული. არ ვიცი, არა, დავით. შე დაბნეული ვარ და არაფერი გამეგება. ან როგორ შეგვიძლიან ჩვენ ცხოვრების კითხვის გადაწყვეტა, როცა თვით ცხოვრება გამოურკვეველია.

დათა. ეხლა რას ფიქრობ.

თეკლე. უკვე გითხარი.

დათა. განშორებას?

თეკლე. დიახ, განშორებას.

დათა. არა, თეკლე, განშორება არ შეიძლება. თუ ცხოვრება ასეთი არის, ჩვენც უნდა დავემორჩილოთ მას.

თეკლე. არა, დავით, ცხოვრებას მხოლოდ ლაჩარი ემორჩილება. და შენზე კი მე მაინც სხვა აზრისა ვარ.

დათა. ხომ გითხარი, რომ ბაბო მიდის...

თეკლე. მერე რა გინდა ამით სთქვა? ნუ თუ ის, რომ ბაბოს აქედან წასვლა კვლავ დავვიბრუნებს წინანდელ გრძნობას! არა, დავით, რაც გატყდა, ის აღარ გამრთელდება. ან რად უნდა დავემგზავსოთ იმ ცოლ-ქმრებს, რომლებთა შორის დიდი ხანია შემაერთებელი ხიდი ჩატეხილია, მაგრამ ერთმანეთს მაინც არ შორდებიან. რად არ გინდა, დავით, ჩაუკვირდე თვით შენს საქციელს და დარწმუნდე, რომ ადამიანის ბუნება ვერ ურიგდება ასეთ ცხოვრებას. მიხი სული მოითხოვს სხვა და სხვაობას, ის ერთს ღონეზე ვერ ჩერდება და ისეთი ცხოვრება კი, როგორც ეხლა ჩვენა გვაქვს, ზღუდავს მის გრძნობა-გონებას. დე, სხვა შეუთრიდდეს ასეთს ცხოვრებას, შე კი ამ გზას ვერ დავადგები.

დათა. შენ აღელვებული ხარ, თეკლე. დაწყნარდი და მერე ვილაპარაკოთ. ახალი გზის ამორჩევა არც ისე ადვილია, როგორც შენ გგონია.

თეკლე. ო, მე სულაც არ ვფიქრობ, რომ ის ადვილია. კარგად ვიცი, რომ ახალი გზა ეკალით არის დაფენილი, მით უფრო ჩემთვის,

გამოუცდელ ქალისათვის. მაგრამ აუცილებლობამ მოატანა და მე უკან არ დავიხვი.

დათა. ეს შეუძლებელია, თეკლე, მით უფრო ეხლა, როცა ბოს აქედან წასვლა გადაწყვეტილია...

თეკლე. მხოლოდ ამისთვის არა? ო, ჩემად დავით, ნუ გაქარწყლებ სრულბით ჩემს ძველს რწმენას. მე სულაც არ მინდა ვაკარგო შენდამი პატივისცემა და სანანებლად გამიხდეს ჩემი შეთან წარსული ცხოვრება. ვიმეორებ, ბაბო აქვე უნდა დარჩეს.

დათა. რა მოგდის, თეკლე!

თეკლე. ბაბო აქვე უნდა დარჩეს (კარებიდან ეძახის) ბესი ბესიკ!

ბესიკ. (კარებიდან) ბატონო!

თეკლე. სთხოვე მამას, ბაბოს და ნესტორს ჩვენთან მოვიდნენ.

დათა. რა გინდა, თეკლე?

თეკლე. ეხლავე, აი, ეხლავე... (ჩაფიქრებულია თან აღელვებული და მოუსვენარი).

პლატონ. (შემოდის) გიახელით.

თეკლე. მაპატიე, მამა, მაგრამ ისეთი ძნელი საკითხი მქონდა გადასაწყვეტი, რომ თქვენის თანადასწრებით ლაპარაკი შეუძლებელი იყო.

პლატონ. რა გაეწყობა, შეილო, დროს ყველაფერი მოაქვს (შემოდის ნესტორ და ბაბო. ბაბო თავჩაღუნულია, დარცხვნილია).

თეკლე. (მიდის ბაბოსთან და ჰკოცნის მას შუბლზე) ჩემო გონა, შენ ტირიდი ნუ, ნუ იტირებ. მე კარგად ვიცი, თუ რა გწუხებს. შენ აქედან წასვლა გეძნელება, რადგან მუსიკას სწავლობ და არც უნდა წახვიდე...

ბაბო. არა, თეკლე, მე...

თეკლე. (აწყვეტინებს) ნურაფერს ამბობ, ჩემო ბაბო. მე მიხარია და ეხლა მარტო მე მომიმინოთ. (პლატონს) მამა, თქვენი პირველი და პირველად გაცნობილი რძალი უმორჩილესად გთხოვთ ბაბოს აქედან ნუ წაიყვანთ. უმისოდ ჩვენ არ შეგვიძლიან გაძლება, რადგან შევეჩვიეთ მას და შევიყვარეთ.

ნესტორ. უკაცრავად, თეკლე, ბაბო უსათუოდ უნდა წავიდეს აქედან. რადგან მის მამას მოუსურვებია მისი წაყვანა, ჩვენც ვალდებული ვართ დავემორჩილოთ მის სურვილს.

თეკლე. მაგრამ რა იქნება, რომ ჩემი სურვილიც შემისრულდეს როცა ის უფრო საბუთიანია. დავით, შენ ხომ არ წახვალ ჩემს წინააღმდეგ? მე ვფიქრობ არა, დავით! (დათა არ უპასუხებს) დღემდე თანახმობის ნიშანია. მაშ აგრე, ჩემო ერთგულო მეგობარო, ბაბო ჩვენთანვე დარჩება. ეხლა კა... (პლატონს მიაჩერდება) რამ დავალონათ? მამა, ნუ არის ნუ სევდა აღბეჭდილი თქვენს სახეზე. განა ასე შეჭურვის თქვენს მამაკაცობას!

პლატონ. (გული უჩვილდება) შეილებო!...

თეკლე. (აწყვეტინებს) არა, არა, მამა! ნურაფერს იტყვი. ბაბო აქ უნდა დარჩეს. და მისი აქ დარჩენის აღსანიშნავად მე მიხარია ეხლა პიანინოზე დაკვრა მოვიკონო და ბაბიკოს მეტოქეობა გაუფრთხილავ ვაიდეო! (სწრაფად გადის. მას მიჰყვება ბაბო, მერე ნესტორიც გადის. რჩებიან პლატონი და დათა. მალე პიანინოს სხმა მოისმის, პლატონ და დათა სევდიანად გამოიყურებიან. გადის რამოდენიმე ხანი)

პლატონ. (კუთხეშია. ღრმა მწუხარებით) რაღაც ვერ ხდებოდა კარგი ამბავი... (მიდის დათასაკენ, თვალეში უცრემლიანდება) შენაა, შეილო, არ გეკადრება, ღმერთს ვფიცავ, არ გეკადრება...

ნესტორ. (შემოდის აღელვებული) თეკლე ცუდ გუნებაზეა, დავით! შენ ის სამარის პირამდე მიიყვანე. მიდი, შეხედეთ თეკლეს იმის მაგიერად, რომ პიანინოზე დაეკრა, ბაბოს დააკვრევინა და თვითონ გიჟურად ცეკვა დაიწყო. გესმის, დავით, ცეკვა დაიწყო...

დათა. (გაოცებული) ცეკვა დაიწყო... (სრულის შეგნებით და გადაწყვეტილი) არა, არ შეიძლება! ბაბოს დარჩენა აქ შეუძლებელი ხვალვე, ხვალვე გამაცალიე, მამა, ის გოგო!

